

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Právo Európskej únie umožňuje dočasne obnoviť kontroly na vnútorných hraniciach členských štátov v prípade závažného ohrozenia verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti v členskom štáte podľa čl. 28 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) v platnom znení.

Obnova kontroly na vnútornej hranici Slovenskej republiky s Maďarskom predstavuje jedno z kľúčových opatrení v prípade závažného ohrozenia verejného poriadku a vnútornej bezpečnosti z dôvodu zvyšujúcej sa nelegálnej migrácie na územie Slovenskej republiky. V tomto roku naďalej dominuje nelegálnej migrácii v Slovenskej republike tzv. sekundárna tranzitná migrácia zo západobalkánskej trasy, kedy evidujeme nárast tejto migrácie od druhej polovice augusta 2022. V súčasnosti je v povedomí väčšiny migrantov (šírenie skúseností medzi sebou na sociálnych sieťach a na základe inštrukcie od prevádzачov) Slovenská republika vnímaná ako prvá bezpečná krajina, z ktorej im nehrozí vytlačenie mimo schengenský priestor (tzv. push-back). Od začiatku roka 2023 do 1. októbra 2023 evidujeme 39 688 nelegálnych migrantov na sekundárnej tranzitnej migrácii, pričom v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka ide o jedenásťnásobný nárast. Napríklad len za mesiac september 2023 evidujeme viac nelegálnych migrantov ako za celý minulý rok.

Navrhnuté opatrenie má napomôcť zníženiu počtu nelegálnych migrantov, ktorí cez naše územie iba tranzitujú do iných štátov Európskej únie. Pretože ide prevažne o cudzincov, ktorých návrat do domovskej krajiny nie je možný z dôvodu prekážky administratívneho vyhostenia a nie je účelné ich ani zaistiť, zotrvávajú určitý čas na našom území. Ich zvyšujúce sa počty, absencia zázemia a finančných prostriedkov ako aj trauma z dlhej cesty a strach miestnych obyvateľov v spojení s potrebou viazať veľký počet policajtov v súvislosti s nelegálnym pobytom migrantov, spôsobujú ohrozenie vnútornej bezpečnosti Slovenskej republiky a verejného poriadku. Riziko ohrozenia bezpečnosti Slovenskej republiky sa zvyšuje aj prípadným hromadením nelegálnych migrantov na území Slovenskej republiky po zavedení kontrol vnútorných hraníc susednými štátmi.

Kontroly sa budú vykonávať po celej dĺžke vnútornej hranice Slovenskej republiky s Maďarskom flexibilným spôsobom primerane aktuálnej hrozbe a v závislosti na vývoji bezpečnostnej situácie.

Dočasné obnovenie kontroly na vnútornej hranici Slovenskej republiky v súlade s čl. 28 ods. 1 Kódexu schengenských hraníc je možné zaviesť na obmedzenú dobu najviac desať dní, ak si závažné ohrozenie verejného poriadku alebo vnútornej bezpečnosti členského štátu vyžaduje prijať neodkladné opatrenia.

Návrh nariadenia, ktorým sa dočasne obnovuje kontrola hraníc na vnútorných hraniciach Slovenskej republiky s Maďarskom bude mať vplyvy na rozpočet verejnej správy, ktoré sú uvedené v doložke vybraných vplyvov.

Návrh nariadenia je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a súčasne je v súlade s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K § 1

V § 1 sa na základe § 13 ods. 1 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov navrhuje dočasne obnoviť kontrolu na vnútornej hranici Slovenskej republiky s Maďarskom v súlade s čl. 28 Kódexu schengenských hraníc v dňoch 5. októbra až 14. októbra 2023. Kontrola sa bude vykonávať na úsekoch vnútornej hranice, kde je podľa operatívnych zistení hrozba nelegálnej migrácie a spôsobom, ktorý podľa možností čo najmenej obmedzí plynulosť cezhraničnej premávky.

K § 2

Zrušuje sa nariadenie vlády, ktoré už nie je vzhľadom na uplynutie doby, na ktorú bolo vydané, účinné.

K § 3

Účinnosť nariadenia vlády sa navrhuje dňom obnovenia kontroly vnútornej hranice Slovenskej republiky s Maďarskom, teda dňom 5. októbra 2023.